

۲۰۱۹/۰۴/۱۹

داکتر تاج الدین ملتمل

د افغانستان سوله ولې او چا کرکيچنه کړی ده؟

هو په افغانستان کې هر څوک د سولې نارې وهي، خو د سولې نه د هر چا خپل تعبیر او تفسیر او د سولې په اړه خپل اهداف او د دی اهدافو لپاره ځانگړي شرایط لري. دلته غواړو د سولې اساسی ستونزی او د مختلفو اړخونو غوښتنو باندې رڼا واچوو.

۱-- ملت په رښتیا سوله غواړی: د سولې نارې تر بل هر چا ملت برکړی او کوی یی او د ډیر پخوا راهیسی یی دا نارې وهلی او وهی یی، خو په خواشیني سره هیڅوک هم نه د ملت خبره او غوښتنه اوري او نه هم د ملت اصلی استازو ته د سولې په تصمیمونو کې د مؤثری ونډی زمڼه برابروی.

۲- د سولې دوهم اړخ هغه شیطانی مخمس دی چې د انگریزانو په پلان، د اسرائیلی سیهونیزم د پراختیا غوښتونکي رژیم، د امریکایی استعمار او استثمار او سلاح خرڅونی او د نړی د چورونی د اهدافو، د عربی شیخانو (سعودی عرب او قطر) د استبدادی نظامونو د استقرار او ادامی او د بی بنیاده او بی تاریخه انگریز مؤلده پاکستان د استخباراتی او نظامی جابر نظام د بقا په خاطر منځ ته راغلی دی، دوي هر یو هم د خپلو خاصو اغراضو او اهدافو په بدله کې په افغانستان کې مغرضانه سوله غواړی.

الف: امریکایان هم سوله غواړی؟ خو په ظاهره کې د سولې نه د دوی مطلب د خپلو قواو په ابرومندانه توگه ویستل او د جنگ د مصارفو ختمول دي، خو په باطن کې دوي غواړی طالبانو ته په راتلونکی نظام کې دومره سیاسی واک ورکړی چې د هغوي نه په گټه روس، چین، ایران د منځني اسیا هیوادونه، او هندوستان بی ثباته کړی. چین او روسیه دلته مصروف وساتی، تر څو په افریقا کې یی د دوی سره د مقابلي توان کمزوری کړی. امریکا د دغه کار لپاره بل کوټی هم زیرولی او پاللی دی، صرف طالب ته به وایی چې ته د ایران سره مصروف اوسه، او دا بل کوټی پریزده چې خپل کار کوی. نو د دوی مطلب سوله نه بلکه د یوه بل اوردمهال جنگ راورنه ده د چین، روس، ایران په لمنو کې او د افغانانو په وینه.

ب - اسرائیلی سپهونستان هم سوله غواړی؟ سره لدی چې مسلمانانو د یهودانو په هغو ډلېزه وژنو او فراری کولو کی چې د عیسویانو له خوا تر سره شوی دي ، هیڅ لاس نه درلوده، خو په خواشیني سره سپهونستان د اسلام د حقانیت نه په ویره کی د مسلمانانو سره داسی پخه او دایمی کرکه لری چې د دوي د اسلام د محوه کولو لپاره د هماغه عیسویانو او نورو سره لاس یو کړی دی. دوی د خپل دغه هدف لپاره د یو شمیر عربی هیوادونو د جابرانه نظامونو د ملاتړ، او د دوي د ساتلو لپاره د امریکایانو د هڅونو لپاره داسی پاخه پلانونه طرحه کړی چې باید هر هغه اسلامی هیواد چې د نظامی قوت لرونکی وی هغه باید ډری وری کړی، او همدا راز باید د اسلام د بدناملو لپاره په اسلام کی د ننه تفرقه (د شیعیه او سنی په نوم، د وهابی او سلفی په نوم) را منځ ته کړی تر څو د یوی خوا اسلام تحریف او هغه د مدنیت او انسانیت ضد یوه دین په توگه معرفی کړی او د بلی خوا مسلمانان سره په خپل منځی اختلافاتو او جگړو اخته کړي. نو د دوی دا وروستی هدف هم د طالبانو په قدرت ته رسولو کی دا دی چې د دی لاری ایران کی نارامی پیدا او د ایران نظامی توانمندی هم ختمه کړی. د بلی خوا په افغانستان کی د طالب په لاس هماغه پخوانی جنایات بیا تکرار او افغانان او د نری نوی راتلونکی نسل د اسلام سره په مخالفت ته وهڅوي.

ت - سعودی عربستان او قطر هم سوله غواړی؟ ټولو ته مالومه ده چې د سعودی عربستان او قطر هیوادونه د یو څو کورنیو په لاس د دغه هیوادونو د ټول ملت واک او اختیار په جابرانه توگه قبضه کړی دی. هلته اوس هم سلطنتی او دیکتاتور نظامونه حاکم دي. اسرائیل او امریکا د دغو جابر حکمرانانو د واکداریو د ساتلو لپاره په زرگونه خپلی لښکري دلته ځای په ځای کړي، تر څو د دی نظامونو د ساتلو په بدله کی د دغه هیوادونو د شتمنیو نه د اسلام په جامه کی د خپلو اهدافو لپاره گټه پورته کړی. نو دوی چې چیرته هم وغواړی د دغه هیوادونو د بی بنیاده واکدارانو نه په گټه داسلام تر نامه لاندی د خپلو اهدافو لپاره تری کار اخلی. چې ښه مثال یی د روس په مقابل کی د افغانانو د جهاد تر نامه لاندی د سعودی شیخانو د پیسو نه گټه اخستنه او په مقابل کی د سعودی د وهابیت د پراخونی لپاره د پاکستان نه گټه اخستنه یی ښه مثالونه دي. نو د قطر او سعودی عربستان شیخان هم د ایران نه د ممکن خطر اتو د مخنیوی په غرض او په خپل هیواد کی د خلکو د ازادی غوښتنی د وژلو او زپلو په خاطر د دغه شیطانی مخمس یوه فعاله برخه گرځیدلی ده.

ث - پاکستان هم سوله غواړی؟ د پاکستان سوله هم تر ډیره حده د دغه هیواد د نظامی واکدارانو او د استخباراتی ادارو هغه تاریخي دنده تر سره کول دی چې د تلابیب په پلان، د امریکا د استعماری او استماری نقشو او سلاح ازمایلو او پلورلو لپاره، د انگیسانو په لارښونه، د سعودی شیخانو په پیسو، او د پاکستان په روزنه، او صادرونه، تروریزم باید د اسلام د بدناملو، او د ټولو نظامی توان لرونکو اسلامی هیوادونو د توکر توکر کولو وسیله شی. چې عراق، سوریه، افغانستان، او ایران پدی لاره کی اول او بیا به انشا الله پاکستان پخپله هم د همدی توطی ښکار شی. پاکستان پدی ترتیب یوځل بیا خپل دوه اهدافه تر لاسه کوي. یو په افغانستان کی د طالبانو په راتللو ، د افغانستان نظام ختموی او د خپل ستراتیژیکو اهدافو د پراختیا لپاره تری کار اخلی. دوهم دا چې اوس پاکستان د هند او افغانستان تر منځ راگیر دی، نو د هندوستان په وړاندی د مقابلی لپاره افغانستان د خپل یوه ستراتیژیک سٹیج په توگه بدلول غواړی. چې په خواشیني سره دوی د دغه کار لپاره یوه نریواله متحده جبهه د ځان لپتره تیاره کړی ده. اسرائیلو ته یی د اسلام د بدناملو او د اسلامی هیوادونو د زپلو لپاره د تروریستی ډلو د روزنی او صادرونی زمه وهلی ده، او

امريکا ته يې هم د هغه د نړيوالو مخالفينو (چين او روس) د بې ثباته کولو لپاره دا تر هر څه غوره نسخه ور پېژندلی ده. پاکستان د بلې خوا بيا سعودي عرب ته هم د وهاپيزم د روزلو او د دی لاری د مسلمانانو تر منځ د تفرقی د اسلام د تحريف کولو او د شعيه مسلمانانو (ايران) په وړاندې يې د طالبانو نه په گټه اخسته د ايران د خرابولو اميدواری ورکړی ده. نو پاکستان د کلونو راهيسې د خپل اصلی پلار په لارښونه لوبه داسې برابره کړی چې هم اسلام له بدنای سره مخ، او په مسلمانانو کې عقيدوی تفرقه رامنځ ته کړی او هم د نړۍ ستر تروريستانو ته د تروريزم راز راز ډلی (د مجاهدينو!) نه نيولی تر طالب، داعش او نور او نور) روزي او اړونده هيوادونو ته يې صادروي. پاکستان د همدې سترو خدمتونو په بدله کې د ټولو مغرضو هيوادونو لاس پوڅي دی نو ځکه يې په دغه سوله کې هم خپل ټول اړوند ټولي غوښتنې ځای په ځای کړی دي. د بلې خوا نه پاکستانی نظاميان د خپل قدرت د ساتلو لپاره د خپل ملت اقلیتونو د زپلو لپاره کار اخلي. مونږ دلته خپل دنده بولو چې د دغو هيوادونو شريفو خلکو ته د دوی د واکدارانو د غير انسانی اړ غير اخلاقی کړنو نه اگاه او دوی د دغو خرابو کړونو په عواقبو خبر کړو تر څو په خپلو ټولو امکاناتو د دغې توطی مخه ونيسی. د قطر د غونډې وروستی لست چې د طالبانو له اړخه نشر شوی د دی حقیقت ښکاره څرگندوی دی چې اسلام اباد د خپلې خبرې لپاره حتا خلیزاد ته هم غټه کپه خولی کې ورکړی او پخوانی جهادی غلو او چورمارانو ته يې هم د مصونیت او د اقتدار د دوام اطمینان ورکړی دی. چې په حقیقت کې دا ټول د افغانستان د نظام د ړنگولو تېري دی.

۴- د بلې خوا، د دغه حالاتو په مقابل کې يو بل ناقص مثلث د چين، روس او ايران ترمنځ، منځ ته راغلی چې هغوی هم د افغانستان په سوله کې په غلطه د خپل اوږدمهال گټې د لنډ مهال گټو قربانی کوي. دغه هيوادونه پدې خاطر د دغو غونډو په پلوی کې منډی رامنډی وهی چې د امريکا نه د خپل بدل اخستلو په خاطر، او امريکا د دغه ځایه د شړلو په خاطر د طالبانو د واکداری سره هم په امانا ښکاری. خو مونږ د دغو هيوادونو ته په ډاگه دا وايو چې د امريکا دا لوبه د دوي د تللو لپاره نه بلکه په افغانستان کې د طالبانو د واک ته رسولو له لاری په دی هيوادونو کې د دايمي نا اراميو پيدا کول دي. نو زمونږ هيله له دوی دا ده چې د امريکا د وتلو سره د موافقی په بهانه د یوی بلې توطی ښکار نشی. دوي بايد د امريکا تلل د طالبانو د واک ته رسيدو سره بيل کړی، او د طالبانو پرځای د افغانستان د موجوده نظام په پلوی تاکيد وکړی.

۵- بالاخره د سولی يو بل اړخ پخوانی جهاديان، او چپاولگران هم سوله غواړی؟ دباور نه لری ده چې هغوي چې د دی سولی د چور او چپاول اصلی عاملين، د افغانستان د خلکو قاتلين او لوټماران دي، دوي هم په خپله سينه د سولی دغری وهی. هو دوي هم سوله غواړی، خو داسی سوله چې د یوی خوا دوی ته به کی مسونیت حاصل او د بلې خوا دوي ته بيا د چور او چپاول لاره خلاصه وی. چې په خواشینی سره دوي هم د هماغه تاریخی پيوندونو له امله چې يې پاکستان او نورو اړونده مغرضو شبکو سره لری، هغوي هم و

دغو د اړه مارانو ته هم د يوه قوت په سترگه گوري او غواړي چې د دوي نه هم د افغانستان د دولت او ملت په نماينده گي تری کار واخلي. دا هغه قيصه شوه چې په پيشو د غوښی ساتنه کوی.

۶- د افغانستان دولت هم سوله غواړی؟ د افغانستان دولت نا دیده گڼل او د خبرو د پروسی نه لری ساتل د سولی هیڅکه هم د دی سولی په گټه نه دی. خو دولت ته هم دا په کار دی چې د خپل ملت د لا زیات اعتماد او باور د لاس ته راوړلو په پروسه کی د ملت د اصلی نماینده گانو ته مراجعه وکړی او د دی پرځای چې د دی پروسی نه د یوه انتخاباتی کمپاین د پاره کار واخلي، باید دا پروسه د ملت د وحدت دپاره او د یوه توانمند افغانی ناسیونالیزم د جوړښت لپاره کار واخلي. دا کار به هم سوله یقینی او هم به دوي ته په راتلونکو ټاکنو کی لا د ډیرو ښو بریاو وسیله شی.

دلته دا لازمی بولو چې د منطقی هیوادونه باید د خپل اوږدمهال گټو په خاطر د افغانستان د دولت تر خوا ودیږی، لازمه مرستی دی ورته مهیا کړی، تر څو افغانستان په امریکایانو د یواځنی اتکا پرځای په خپلو همسایهو باورمند او امریکانو ته د تللو لاره هم خلاصه شی. او په بیړنی توگه دی د افغانستان په سوله کی د افغانستان د نظام پلوی او د یوی تلباته سولی پلوی وکړی.

نو د افغانانو د ارزوگانو سره سم سوله باید څنگه منځ ته راشی.

- ۱- سوله باید د افغانستان د نظام په ملا تر وی نه د هغه په تعدیل او تبدیل.
- ۲- دا سوله باید د افغان ملت د اکثریت وگړو د هیلې، غوښتنو او سپارښتنو منعکس کونکی وی.
- ۳- هیڅ یو اړخ باید خپل ځانگړی مبهم او تیوریکی اهداف پکی مطرح نه کړی. دوي کولای شی چې خپل نظریاتی اهدافو ته د انتخاباتو له لاری زمینه برابره کړی.
- ۴- پخوانی جنگی جنایتکاران باید دسولی پدغه پروسه کی ځای و نه لری اما په نظام کی د هغوی د بیا شاملولو لپاره باید داسی یو مکانیزم منځ ته راوړل شی چې نه یوازی حق حقدار ته ورسی، د دوی سره هم عدالت وشی، بلکه په راتلونکی کی ټولو افغانانو او نړیوالو ته هم د عبرت یو درس وگرځي.
- ۵- د افغانستان اردو، امنیتي ساختارونه نظام، اساسی قانون، دری گونی قواوی خاصاً قضایه قوه او د دولت ترکیب او ساختارکی بدلون د دغه سولی اجندا نه بهر او د افغانستان د ملت حقوق دي، چې بیله یوه پاک انتخابی دولت او یا هم د یوی سالمی لوی جرگي پرته هیڅوک هغه نشی بدلولای.
- ۶- د افغانستان تاریخ او جغرافیه د افغانانو امانت دی، دغه جرگه پدغه برخه کی د هیڅ نوعه پریکړو صلاحیت نه لری.
- ۷- باید طالبان خپل افغانیت او اسلامیت د پاکستان او عربي شیخانو نه په استقلالیت کی ثابت کړی.

- ۸- اول باید طالبان بی قید او شرطه ډز بند اعلان کړی، او د هغی د ساتلو اطمینانی تضمین ورکړی چې بیا ټول افغانان د دوی سره د خارجیانو په وتلو کی ملگرتیا وکړی.
- ۹- د ډز بند نه پس باید ټول همسایه هیوادونه په افغانستان کی د هر نوعه مداخلی نه کولو تضمین وکړی. او د ټولو طالبانو کورونه دی وطن ته را ستانه کړل شی.
- ۱۰- د طالبانو په شمول دي ټولی نظامی ډلی خلع سلاح شی. طالبان دی په هیواد کی د یوه سیاسی ډلی په توگه راجستر شی.
- ۱۱- یوه افغانی با صلاحیته او بی طرفه لویه جرگه دی په هیواد کی دننه را وبلل شی چې هغه دی لاندی کارونو ته د نظارت یو مشترک او با صلاحیته مرکزیت ایجاد کړی، خو دافغانستان دولت به په خپل حال وی.

الف - د خارجیانو د وتلو تدریجی او عملی مهالویش باندی موافقه.

ب - گاونډ هیوادونو او د سیمی هیوادونو او نړیوالو ته د افغانستان نه د نه مداخلت اطمینان

ت - د بی پری او بی تهدیده انتخاباتو دایرول او د هغی نه نظارت، او په دری میاشتو کی د منتخب ولسمشر ته د واک انتقال د پروسی تطبیق.

ث - د ټولو مدرسو په معارف کی جذبول د معارف تعلیمی نصاب په اسلامی لحاظ لا قوی کول.

پای

یادونه:

که چیری گران لوستونکی و غواړی چې د دی لیکوال نوری لیکنی هم ولولی، نو کولای سی چې، پر انځور باندی د «کلیک» په اجرا کولو سره د لیکونکی مقالی او مطالب د «آرشیف» فهرست ته، لار بنودنه تر لاسه کړی!